Weerbaar tegen moslimdiscriminatie en hatecrime in Amsterdam

Duiden van aard en omvang
Delen van ervaringen met en expertise over handelingsperspectieven
Vergroten van de meldingsbereidheid van moslims en hun instituties
Intensiveren van structurele onderlinge samenwerking

Euro Mediterraan Centrum Migratie en Ontwikkeling (EMCEMO)
Uitvoering actie-onderzoek: Collectief Tegen Islamofobie en Discriminatie (CTID) & projectbureau Zasja

TUSSENRAPPORTAGE JANUARI 2021
Marlene Bosman, Abdou Menebhi en Roemer van Oordt

Onthoofde pop bij moskee Emir Sultan in Amsterdam Noord

Opzet
In Amsterdam is al enige tijd een netwerk actief van organisaties en personen die – ieder vanuit hun eigen perspectief en deskundigheid – gezamenlijk werken aan een lange-termijnagenda om islamofobie, moslimhaat en moslimdiscriminatie in kaart te brengen, te analyseren en tegen te gaan. Vanuit het netwerk voeren het Collectief tegen Islamofobie en Discriminatie (CTID) en projectbureau Zasja in 2020 en 2021 in opdracht van EMCEMO een door de gemeente gefinancierd actie-onderzoek uit naar moslimdiscriminatie en islamofobie in Amsterdam. Naast politieke agendering zijn daarvan de belangrijkste doelstellingen:

1) Meer zicht krijgen op de aard en omvang van moslimdiscriminatie in Amsterdam
2) Zoeken naar handelingsperspectieven om moslimdiscriminatie tegen te gaan
3) Weerbaarheid tegen moslimdiscriminatie in Amsterdam vergroten
4) Inventariseren van problemen die er in de praktijk zijn met melding en aangifte
5) Versterken en structureren van overleg en afstemming met het Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam, politie, Openbaar Ministerie (OM), College voor de Rechten van de Mens en het Meldpunt Internet Discriminatie (MIND)
6) Inventariseren wat er vanuit de moslimgemeenschappen en hun organisaties zelf al gebeurt tegen islamofobie en moslimdiscriminatie en boven tafel krijgen wat er nodig is om die structuren te versterken
7) Advies opstellen over hoe moslimdiscriminatie/islamofobie op langere termijn gemonitord kan worden en wat daar voor nodig is (vervolgacties t/m 2022).

Fases in het actie-onderzoek
Het actie-onderzoek had in de voorgestelde opzet twee fases. In de eerste fase (2020) zouden met vertegenwoordigers van migrantenorganisaties, islamitische scholen, (islamitische) vrouwenverenigingen, sportclubs, (islamitische) studenten- en jongerenverenigingen, moskeeën en vluchtelingenorganisaties kleinschalige discussiebijeenkomsten georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten kon onder meer onderling uitgewisseld worden over discriminatie- en hatecrime ervaringen en (het gebrek aan) afhandeling en vervolging daarvan, bekendheid van en met meldpunten, de rol die de verschillende lokale instanties hebben in de aanpak en preventie van moslimdiscriminatie, wat er vanuit de moslimgemeenschappen zelf al wordt of kan worden gedaan en wat er van de (deel)gemeentelijke overheid wordt verwacht.

In de tweede fase (2021) worden met de achterbannen van deze organisaties voorlichtingsbijeenkomsten worden belegd, waarbij het MDRA, de politie en mogelijk ook het College voor de Rechten van de Mens, het Openbaar Ministerie (OM) zichzelf presenteren. Deze bijeenkomsten zijn interactief. De instanties leggen uit wat zij wel en niet (kunnen) doen; het publiek geeft signalen en ervaringen uit de dagelijkse praktijk door. Deze informatiebijeenkomsten dienen om moslimdiscriminatie politiek te agenderen en een vaste en prominente plek te geven in (de uitvoering van) het gemeentelijk beleid van de komende jaren.

Invloed corona
Het actie-onderzoek *Weerbaar tegen moslimdiscriminatie en hatecrime in Amsterdam* is opgestart in Coronatijd en heeft daar door de aard van het traject – vooral gericht op informatievergaring aan de hand van fysieke bijeenkomsten - veel hinder van

ondervonden. Toch zijn het CTID en projectbureau Zasja er in geslaagd met online-bijeenkomsten, kleine groepsgesprekken en telefonische interviews in 2020 een grote hoeveelheid relevante informatie naar boven te krijgen. Als extra, niet in de opzet opgenomen onderzoeksinstrument, is er door de aanhoudende beperkingen als gevolg van de Corona-maatregelen onlangs door CTID en projectbureau Zasja besloten een enquête uit te zetten onder meer dan 150 organisaties en instellingen van en voor moslim in Amsterdam.

Uitvoering in 2020
In 2020 hebben in totaal 10 bijeenkomsten plaatsgevonden (deel online, deels fysiek) met vertegenwoordigers van migrantenorganisaties, vluchtelingenorganisaties, vrouwenorganisaties, studentenorganisaties, jongerenorganisaties en sportclubs. Ook zijn er gesprekken gevoerd met een aantal moskeebestuurders en bestuurders en medewerkers van islamitische scholen.

Daarnaast is er in deze eerste fase een inventarisatie gemaakt van de meest relevante recente onderzoeken en andere literatuur die over moslimdiscriminatie en islamofobie in verschillende sectoren zijn verschenen. Daarbij is ingezoomd op de specifieke situatie in Amsterdam.

Ook zijn er gesprekken gevoerd met het Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam (MDRA), de politie Amsterdam en het College voor de Rechten van de Mens om de tweede fase van het project voor te bereiden. Deze instanties hebben aangegeven graag een bijdrage te willen leveren.

Met partners uit het netwerk is regelmatig overleg over ontwikkelingen in het veld. Het gaat daarbij zowel om wetenschappers en onderzoekers als om politieke aanjagers en belangenorganisaties. Los van dit actie-onderzoek wordt daar projectmatig mee samengewerkt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan Meld Islamofobie, SPEAK, Izi Solutions, het Comité 21 Maart, de universiteiten van Amsterdam en Nijmegen en Republiek Allochtonië

Tenslotte is met de uitvoerders van de andere actie-onderzoeken incidenteel contact geweest over de voortgang.

Uitkomsten
Tijdens de bijenkomsten en gesprekken zijn door de deelnemers een groot aantal ervaringen gedeeld en problemen gesignaleerd. Voor deze tussentijdse evaluatie hebben wij deze ervaringen gerubriceerd en voorzien van een aantal concrete voorbeelden. Ook zijn er de nodige aanbevelingen gedaan, die wij hieronder geclusterd weergeven. In de bijlagen zijn een aantal relevante documenten toegevoegd.

Deelonderwerpen

1) **Islamofobe voorvallen/hatecrime tegen instellingen**

- Meerdere moskeebestuurders en bestuurders en medewerkers van andere islamitische organisaties en instellingen geven aan zich zorgen te maken over de doorgaande trend in (al dan niet gewelddadig) islamofobe voorvallen tegen de institutionalisering van de islam, zoals bij scholen en moskeeën (i.o).

- Meerdere bestuurders zien een ontwikkeling naar een toenemend aantal voorvallen die niet strafbaar of moeilijk vervolgbaar blijken te zijn, maar wel grote impact hebben op het gevoel van veiligheid van de gemeenschappen (haatbrieven en -mails, onthoofde poppen, bezettingen en bekladdingen) en die door extreemrechtse groepen geclaimd en georganiseerd worden.
- Bij een groot aantal moskeeën in Amsterdam is wel een veiligheidsschouw gedaan, maar zijn de aangekondigde werkzaamheden door de gemeente nog altijd niet uitgevoerd.
- Een deel van de bestuurders zegt nog steeds geen melding of aangifte te doen uit angst voor represailles en herhaling, door groeiende gevoelens van onveiligheid onder de bezoekers, door slechte ervaringen met de politie of andere betrokken instanties en vanuit het idee dat er toch niets mee gebeurt.
- Een ander deel van de bestuurders doet wel aangifte. Dat heeft vaak te maken (vooral bij de Turkse moskeeën) met een uniforme beleidslijn van nationale koepelorganisaties om wel altijd melding en aangifte te doen. Soms spelen ook materiële afwegingen een rol, bijvoorbeeld omdat een aangifte noodzakelijk is voor verzekeringsclaims.

2) **Onderwijs**

- In zowel het primair-, voortgezet- en vervolgonderwijs krijgen jongeren te maken met discriminatie en achterstelling op grond van hun etnische en/of religieuze achtergrond dan wel met islamofobe reacties van medeleerlingen én van docenten.
- Er wordt door onderwijsinstellingen lang niet altijd voorzien in de mogelijkheid om te kunnen bidden.
- Het is voor jongeren vaak moeilijk hun opleiding af te ronden doordat ze problemen hebben met het vinden van een stageplaats, terwijl dat voor hun medestudenten zonder migratieachtergrond minder problemen oplevert. Zowel vertegenwoordigers van jongeren- als van studentenorganisaties zien discriminatie op de stagemarkt voor jongeren met een niet-westerse achtergrond in het algemeen en voor praktiserende moslimjongeren in het bijzonder als enorm struikelblok voor hun verdere ontwikkeling en mogelijkheden in de Amsterdamse samenleving.
- Op scholen wordt nog steeds op basis van achtergrond geselecteerd. Leerlingen met en zonder migratieachtergrond met dezelfde schoolresultaten worden niet gelijk behandeld.. Leerlingen met een migratieachtergrond krijgen vaak een lager advies, wordt aangeraden om niet 'te hoog te grijpen' en hun opleiding te stapelen in plaats van direct door te stromen naar hoger onderwijs.
- Aannames dat moslima's een bepaalde studies niet zou kunnen doen vanwege hun islamitische identiteit of niet door zouden mogen studeren omdat ze onderdrukt zouden worden als vrouw.
- Het contact tussen ouders en school is vaak moeizaam. Er wordt door de school niet zelden van uitgegaan dat 3de generatie ouders met een migratieachtergrond nog altijd minder bekend zijn met 'de Nederlandse taal en cultuur' en het schoolsysteem, waardoor zij op een andere manier worden benaderd dan de ouders zonder migratieachtergrond.

3) **Arbeidsmarkt/werk**

- Discriminatie op de arbeidsmarkt is een groot probleem waar veel (jonge) moslims tegenaan lopen, vooral bij sollicitatie. Daarbij gaat het zowel om hun achternaam (schriftelijk), als om hun uiterlijk (voorkomen algemeen, hoofddoek en andere kleding) wanneer er een gesprek bij de werkgever plaatsvindt. Het resultaat si hetzelfde: niet aangenomen worden.
- Werknemers hebben last van discriminatie en islamofobe voorvallen op de werkvloer (pesten, beledigen, haatdragende opmerkingen over uiterlijk of geloof) afkomstig van zowel collega's als leidinggevenden. Wanneer zij hierover aan de bel trekken wordt hen doorgaans verweten 'niet tegen een geintje te kunnen' of 'de racismekaart te trekken'.
- Ook bij doorgroeien binnen een bedrijf ondervinden moslims regelmatig discriminatie vanwege hun etnische en/of religieuze achtergrond. Er wordt daarbij vaak op een indirecte manier maar soms ook zonder omhaal kwetsend verwezen naar de islam in het algemeen (terreur, geweld en haat) en vooral ook vaak naar de hoofddoek (dom en achtergesteld, spreek je wel Nederlands?).
- Vrouwen vinden het 'meten met twee maten' op de werkvloer erg hinderlijk en onrechtvaardig. Bijvoorbeeld wanneer collega's op het werk wel onderling Engels mogen spreken, maar zij niet Arabisch.
- Stagebegeleiders die veronderstellen dat moslima's geen goede leerkracht zouden kunnen zijn, omdat ze tijdens de ramadan niet volwaardig mee zouden kunnen doen.
- Vrouwen ondervinden op de werkvloer niet alleen discriminatie door leidinggevenden en collega's, maar ook door klanten of patiënten (pesten, niet geholpen willen worden, negeren, weglopen, beledigen).
- Vrouwen met hoofdoek krijgen te maken met het verzoek hun hoofddoek op het werk af te doen. Weigering kan leiden tot problemen op het werk of zelfs tot ontslag.

4) Openbare ruimtes

- Vrouwen met een hoofddoek krijgen veel te maken met discriminatie in de openbare ruimte, zoals op straat, in winkels en in openbaar vervoer. Dit leidt tot gevoelens van onveiligheid en erger.
- Vaak gaat het om schelden, (ga terug naar je land, hoer, dit land is niet van jullie, alle terroristen moeten oprotten, daar loopt weer zo'n tent, landverrader, hier dien we het niet zo), maar ook fysiek geweld (schoppen, slaan, spugen) kont regelmatig voor.
- Veel slechte ervaringen zijn er met en in het openbaar vervoer (niet meegenomen, eruit gezet door chauffeur/controleur, mensen die angstig naar je kijken als je een trein instapt of bewust niet naast je komen zitten, doorlopende verwensingen, bespuugd worden, hoofddoek afgetrokken)
- Datzelfde geldt voor winkels (niet groeten, omdraaien, niet aan de beurt komen, niet geholpen worden, genegeerd worden, of juist continu achtervolgd worden, zonder reden de toegang geweigerd of uit de winkel gezet worden, in gebrekkig nederlans aangesproken worden zodat je het zou begrijpen, uitgescholden worden, bespuugd worden).

5) (Sociale) media

- Negatieve beeldvorming en islamofobe uitingen in de media zijn aan de orde van de dag. De grens tussen vrijheid van meningsuiting en discriminatoire uitingen is erg

vaag en de weegschaal slaat wat dat betreft vaak uit naar de kant van de vrijheid van meningsuiting, ten koste van moslims. Ook subtielere vormen van framing en microagressie worden genoemd.
- De manier waarop moslims geportretteerd worden in de media werkt polariserend en draagt bovendien bij aan een negatief zelfbeeld
- De haat (hatespeech) die op social media rondgaat over moslims en islam wordt door veel deelnemers aan de bijeenkomsten en gesprekken genoemd als bijzonder ingrijpend, beledigend, discriminerend en vooral ook polariserend. Een deel heeft een olifantenhuid ontwikkeld, een ander deel zegt er nooit gewend aan te (willen) raken en vindt het onbegrijpelijk dat er niet veel meer (actief) wordt gedaan aan vervolging en bestraffing.
- Verbaal bedreigd (tot de dood toe) worden als je jezelf in een discussie op internet/sociale media positief uitlaat over migratie/vluchtelingen/moslims/islam.

6) Sport

- Niet alleen door respondenten van verenigingen wordt aangegeven dat er ook in Amsterdam op grote school sprake is van discriminatie bij sportclubs en op spetvelden. Het gaat daarbij vooral om scheldpartijen, extreem islamofobe uitlatingen, ridiculiseren van het geloof, en buitensluiting. Soms loopt het uit op (grof) geweld, zoals slaan, schoppen en spugen. Dat gaat om trainers, spelers onderling, tussen spelers van verschillende clubs, supporters en ouders of begeleiders.
- Er bleek weinig kennis over het recente initiatief van een groot aantal politieke partijen in de gemeenteraad om met een lokaal spotakkoord heldere afspraken te maken met Amsterdamse sportverenigingen over het tegengaan van discriminatie en racisme.

7) Gezondheidzorg

- Patiënten met een migratie en/of moslimachtergrond worden minder serieus genomen, voelen zich niet gehoord, worden met een kluitje in het riet gestuurd, soms met rampzalige gevolgen
- Ziekenhuispatiënten die niet door een arts of verpleegkundige met een hoofddoek geholpen of verzorgd willen worden.
- Vrouwen die in de ouderen-, verpleeg- of thuiszorg werken, betaald of als vrijwilliger, krijgen regelmatig te maken met moslimdiscriminatie. Cliënten/patiënten willen niet door hen behandeld worden, willen hen niet in hun huis ontvangen (thuiszorg), willen geen koffie of eten van hen aannemen (verzorgenden, vrijwilligers) of worden uitgescholden (ik hoef geen koffie van een hoofddoek)

8) Politiek

- Deelnemers geven aan zich zorgen te maken over de toenemende invloed van het uiterst rechtse spectrum van de politiek (lees het radicaal-rechtspopulisme en extreemrechts van Wilders en Baudet) op het politieke gedachtegoed van de gevestigde partijen. Daarbij gaat het vooral om het sluipend overnemen van het discours en het – al dan niet afgedwongen - discussiëren over allerlei

maatregelen die ten koste gaan van rechten en mogelijkheden van moslims, maar die grondwettelijk niet te verdedigen zijn en dus niet ter discussie zouden mogen staan. Samen met de onevenredig grote invloed van in aanhang kleine extreemrechtse groepen wordt het politiemaatschappelijk klimaat over de islam en moslims steeds negatiever. Daarmee wordt moslimdiscriminatie en islamofobie door burgers niet bestreden maar eerder gelegitimeerd.

9) Vluchtelingen

- Moslimvluchtelingen laten weten dat islamofobie - naast alle andere problemen waar vluchtelingen voor zijn komen te staan - voor hen het grootste probleem is. Anders geformuleerd: de mate waarin vluchtelingen te maken krijgen met islamofobie overstijgt de andere problemen. Er werd met klem gezegd dat islamofobie als eerste geadresseerd dient te worden. Dit geldt met name ook voor ongedocumenteerde vluchtelingen.
- Vluchteling zijn wordt door de samenleving al gezien als problematisch, moslimvluchtelingen hebben een dubbele achterstandspositie.
- Er leeft een enorm wantrouwen ten aanzien van de (beweegredenen van) vluchtelingen. Dat uit zich bijvoorbeeld in een groot gebrek aan respect. In veel gevallen zijn er slechts beperkte mogelijkheden om het geloof op de manier te beleven die men gewend is, onder meer door gebrek aan voorzieningen.
- Er wordt gesproken over veel burenruzies en pesterijen op basis van het 'moslimvluchteling' zijn, soms zelfs leidend tot fysiek geweld.

10) Binnen de 'eigen' groepen/gemeenschappen

- Binnen de moslimgemeenschap moet worden gediscussieerd over respect voor verschillen. Opruiende predikers proberen dit te ondermijnen door te prediken tégen seculiere mensen. De uiterst conservatieve moslimorganisaties profiteren van (de gevolgen van) islamofobie en isoleren op deze manier jongeren.
- Extremisten creëren door hun acties een beeld van moslims dat niet overeenkomt met de werkelijkheid. Er wordt heir door te weinig eigen organisaties stelling tegen genomen.
- Opmerkelijk is dat de petitie tegen het mogen beledigen van de profeet Mohamed 100.000 handtekeningen heeft gegenereerd, terwijl zoiets nooit gebeurt tegen islamofobie. En dat is juist hetgeen dat grote invloed heeft op de positie van moslims – met name moslimjongeren - in de samenleving.
- Men pleit voor een veel actievere houding van de diverse organisaties waar het gaat om bestrijding van islamofobie. Onderdeel daarvan is samenwerking met andere organisaties met als doel een gezamenlijke aanpak te realiseren. Wanneer organisaties de handen ineenslaan kunnen zij zich als collectief veel sterker maken en effectiever inzetten tegen discriminatie

11) Melden, niet melden

- Je rechten kennen waar het gaat om het dragen van een hoofddoek en ernaar handelen: dus melden en/of aangifte doen als er voorvallen zijn.

- Moslims kunnen zelf eisen om behandeling van hun meldingen, zowel bij de politie als bij de ADV's. Ze dienen direct te reageren op discriminatie.
- Eerder melden, ondanks gebrek aan vertrouwen
- Bestuurders, medewerkers en vrijwilligers van organisaties dienen bij hun achterban meer bekendheid te geven aan het belang van melden en de manier waarop dit gedaan kan worden, bijvoorbeeld door voorlichting over het melden van islamofobie en discriminatie door iemand uit de 'eigen' gemeenschap
- Normalisatie van islamofobie is een groot probleem waar men zich moeilijk tegen kan verweren. Mensen worden moe van alle achterstelling en discriminatie en leren er op een gegeven moment noodgedwongen maar mee te leven. Er heerst berusting en gewenning. Melden heeft geen zin
- Een groot deel van de ervaringen van de vrouwen bestaat uit microagressies die in feite niet strafbaar zijn, daardoor ook niet terug te vinden zijn in de cijfers, maar wel zorgen voor dagelijkse 'speldenprikken' waarmee de vrouwen te maken krijgen en die in het gunstigste geval een heel naar gevoel opleveren en in andere gevallen het functioneren van de vrouwen belemmert of hun zelfbeeld aantast. Maar het wordt zelden gemeld.
- Er bleek doorgaans weinig vertrouwen te bestaan in (de effectiviteit van het) melden. Vaak door wantrouwen ten opzichte van of onbekendheid met bestaande instanties, maar ook omdat de drempel om te melden te hoog is.
- Een belangrijk terugkerend punt is dat de hoek van waaruit LHBT-haat en antizwart racisme komt, vaak ook de hoek is van waaruit islamofobie en moslimdiscriminatie afkomstig zijn. Er wordt bij – ook bij melden - te weinig aandacht besteed aan intersectionaliteit (zwarte moslimvrouw, LHBT-moslim jongere etc,) waardoor mensen vaak maar op één discriminatiegrond gehoord worden.
- De ervaringen die deelnemers hebben met het MDRA zijn op zijn minst teleurstellend te noemen. Moslimdiscriminatie als algemeen maatschappelijk probleem wordt alleen op individuele basis afgehandeld. Eer wordt weinig tot niets gedaan op grotere schaal. Bovendien lopen melders aan tegen de bureaucratische aanpak. Er is geen collectieve aanpak, weinig tot geen berichtgeving en het MDRA staat onvoldoende open voor samenwerking. De voortdurende wisseling van directeuren bij het MDRA, maakte de samenwerking er niet eenvoudiger op. Er zijn wel wat gesprekken gevoerd met organisaties, maar er is geen praktisch vervolg aan gegeven. De nieuwe directeur heeft beterschap beloofd.
- Ervaringen met de politie zijn wisselend. Sommige deelnemers aan de bijeenkomsten gaven aan nauwelijks te woord te zijn gestaan, op een ander moment maar moesten terugkomen of zelfs te zijn weggestuurd, Anderen werden door de baliemedewerker overtuigd van de onzin van het doen van een melding of aangifte of kregen te maken met een medewerker die niet wist hoe te handelen. Ook waren er deelnemers die juist hele positieve ervaringen met de politie hadden en goed begeleid werden bij het doen van een melding of aangifte van discriminatie of op een goede manier werden doorverwezen.

12) Beleid

- Deelnemers missen beleid als het gaat om discriminatie van moslims, zowel gemeentelijk als landelijk.

- Er wordt gereageerd in crisissituaties en actualiteiten (denk aan voorvallen bij moskeeën, een kritisch rapport van Meld Islamofobie of een uitzending van Radar over discriminatie van uitzendbureaus). Daarna wordt het weer stil
- De recente brief van minister Ollongren over de aanpak van racisme en discriminatie, behandelde diverse vormen van discriminatie, maar ging bijna volledig voorbij aan de discriminatie van moslims
- Er wordt in de stukken onderscheid gemaakt in het belang dat gehecht wordt aan verschillende discriminatiegronden. Islamofobie en moslimdiscriminatie staan laag in de hiërarchie.
- Ondanks een jarenlange lobby bestaat er nog steeds te weinig aandacht voor moslimdiscriminatie.
- Expertmeetings die het doel hadden bijvoorbeeld de behandeling van klachten en het registreren van meldingen te concretiseren leidden tot mooie suggesties die uiteindelijk niet vertaald worden naar de praktijk
- Elk nieuw College in de gemeente Amsterdam probeert inzicht te krijgen in het voorkomen van (moslim)discriminatie in de stad. Er wordt echter geen praktisch vervolg aan gegeven. Men blijft onderzoeken, maar men concretiseert niets. Het huidige College heeft mooie standpunten, maar doet er veel te weinig mee.
- Aparte registratie van moslimdiscriminatie door de politie is na een paar jaar stopgezet vanwege bezuinigingen.
- De medewerkers van de gemeente die belast zijn met het onderwerp discriminatie hebben weinig kennis van islamofobie en moslimdiscriminatie, kennen de organisaties niet, gaan het gesprek niet aan en houden zich op afstand.
- De dreiging van extreemrechts wordt niet geadresseerd, alleen geadresseerd op het gebied van veiligheid, niet op het discriminatieaspect.
- Er worden door de deelnemers meerdere dossiers genoemd waarbij de uitwerking van het gemeentelijke beleid heeft bijgedragen aan verdere verwijdering tussen een deel van de moslimgemeenschap en de gemeente. Daarbij spelen gevoelens van uitsluiting, discriminatie, verdachtmaking, angst en islmofobie een belangrijk rol. Meest opvallende voorbeelden zijn het Haga-dossier en de zaak Sadia Ait-Taleb.

Tussentijdse aanbevelingen uit de bijeenkomsten en gesprekken :

- Aparte (politie)registratie van moslimdiscriminatie is essentieel. Bezuinigingen mogen nooit een reden zijn om moslimdiscriminatie niet langer als zodanig te registreren.
- Officieel strafbaar stellen en sanctioneren van moslimdiscriminatie
- Meer oog en aandacht voor institutionele vormen van moslimdiscriminatie en racisme, ook binnen het gemeentelijk apparaat zelf.
- Meer betrekken van en luisteren naar de groepen en hun organisaties zelf om van onderop beleid te maken, en vooral ook in de praktijk uit te voeren.
- Meer diversiteit binnen alle gemeentelijke organisaties, instellingen en afdelingen.
- Medewerkers van de gemeente moeten bijgeschoold worden op het gebied van moslimdiscriminatie en meer praktisch betrokken zijn bij de organisaties uit het veld.
- Het boerkaverbod moet worden opgeheven.
- Veel meer aandacht voor islamofobie richting vluchtelingen: bij AZC's, bij de IND, bij gemeenten, op scholen etc.

- Voorlichtingen, trainingen en scholing ter vorkomen van vooroordelen, kennisoverdracht en bewustwording van de eigen houding aan docenten, politie, ambtenaren, uitzendbureaus, medewerkers van AZC's IND, ADV's, zorgmedewerkers etc.
- De gemeente moet werkgevers en uitzendbureaus veel meer aanspreken op discriminatie bij (stage)sollicitatie, op de werkvoer en bij doorstroom en een lik op stuk beleid voeren. Niet wachten op welwillendheid, maar afdwingen. Geen zaken doen met bedrijven die discrimineren.
- Bescherming op de werkvloer tegen discriminatie; zo mogelijk een vertrouwenspersoon aanstellen met kennis van (moslim)discriminatie
- Meer bekendheid creëren over de mogelijkheden van melden en je recht opeisen
- Voorlichtingen aan de achterban over de mogelijkheden tot melden, bij voorkeur vanuit de doelgroep zelf
- De politie en de ADV's moeten laagdrempeliger worden, zich beter informeren waar het gaat om discriminatie van moslims, minder bureaucratisch werken en meer naast de mensen gaan staan die hen om hulp vragen
  De media moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Dus niet blijven framen en zonder fatsoenlijke factchecking politici uitspraken laten doen, waarbij de islam en moslims onder het negatieve vergrootglas liggen.
- Bescherming voor kinderen in schoolsituaties: niet meten met twee maten, evenveel aandacht voor elke leerling, evenveel aandacht voor elke ouder, niet alleen voor 'de blonde moeder die gezellig op het bureau van de juf komt hangen'
- Er dient meer onderzoek te komen naar islamofobe radicalisering en vooral ook de uitingen daarvan op internet. Extreemrechts dringt steeds meer op en dit probleem dient serieus genomen te worden.
- Het is noodzakelijk dat er een onafhankelijk interdisciplinair team van deskundigen de ontwikkelingen op het gebied van racisme, radicalisering en extremisme duurzaam volgt, in kaart brengt en analyseert. Bij voorkeur wordt een Coördinator Islamofobie aangesteld om de belangen van moslims te behartigen en moslimdiscriminatie effectief aan te pakken
- De politiek dient zich bewust te zijn van het belang van de bescherming van democratische waarden als gelijkheid, diversiteit en antidiscriminatie en moet zich verre houden van polariserende uitingen.
- De gemeente moet niet bijdragen aan verdere polarisatie en de veiligheid en burgerrechten van moslims beschermen.

Het Collectief tegen Islamofobie en Discriminatie voegt daaraan uit eigen bevindingen ter onderstreping of aanvulling onderstaande punten toe:

1. De gemeente blijft onderzoek doen naar meldingsbereidheid, maar verbindt er geen actief beleid aan.
2. Bij de gemeente lijkt weinig kennis te bestaan over en behoefte te bestaan om in gesprek te gaan met de organisaties die zich inzetten tegen moslimdiscriminatie.
3. De gemeente heeft geen aandacht besteed aan de producten die het CTID en ander actoren in het veld leveren, waaronder het Manifest tegen Islamofobie 2020[1]

[1] Manifest tegen Islamofobie 2020 - Collectief tegen Islamofobie

4. Gemeente en politie leunen als het gaat om (moslim)discriminatie aan de ene kant sterk op de verschillende netwerken van de politie, maar overschatten de kennis en meerwaarde daarvan en investeren er ook nauwelijks in.
5. De politie beschikt over weinig richtlijnen en kennis. Uit eigen ervaring blijken agenten niet te beschikken over kennis of protocollen omtrent (moslim)discriminatie. De politie weet alles van veiligheid, maar weinig tot niets van discriminatie.
6. De focus ligt zowel bij de overheid als bij de politie op radicalisering van moslims, niet op discriminatie van moslims en ook niet op radicalisering van extreemrechts

Wat is er volgen het CTID nodig?

- Een duidelijk gemeentelijk en landelijk beleid ten aanzien van islamofobie en moslimdiscriminatie, dat vorm krijgt in een structurele, praktische en gecoördineerde aanpak, bij voorkeur geleid door een landelijke coördinator islamofobie.
- Interesse en betrokkenheid bij de verschillende instituties, zoals gemeente, politie, scholen etc. voor de achtergronden en situatie van moslims, ook buiten crisissituaties.
- Aparte registratie van moslimdiscriminatie bij politie en ADV's.
- Geen polarisatie en hatespeech vanuit de politiek.

Plannen in 2021

Momenteel komen er een groot aantal reacties binnen op de uitgezette enquête, die verwerkt worden in de eindrapportage. Met islamitische scholen en moskeeën zullen wanneer dat volgens de richtlijnen van de RIVM, de besluitvorming van het demissionaire kabinet en 'het gevoel' van de potentiële deelnemers weer mogelijk is, op locatie in een vertrouwde omgeving een aantal kleinschalige bijeenkomsten worden georganiseerd. Het animo daarvoor is groot.

Afhankelijk van de mogelijkheden die er 'coronawise' zijn, zullen bijeenkomsten met leden en bezoekers van alle betrokken organisaties worden belegd. Hierin krijgen zoals gezegd de politie, het MDRA, het College voor de Rechten van de Mens en het Openbaar Ministerie (OM) een belangrijke rol. Bij de meeste van hen is grote bereidheid om samen vorm te geven aan de tweede fase van het traject.

Samen met de verwerking van de relevante onderzoeken en literatuur, wordt toegewerkt naar de eindrapportage, waarin een zo concreet mogelijke invulling zal worden gegeven aan het advies aan de gemeente over wat er leef en speelt en hoe moslimdiscriminatie en islamofobie in Amsterdam het beste kan worden voorkomen en tegengegaan.

Bijlage: meest recente voorvallen bij moskeeën in Amsterdam

PERSBERICHT

Vernieling Westermoskee Amsterdam

Amsterdam, 16-12-2020

Op de avond van 14 december jl. rond 20.00 uur heeft een nog onbekende dader de ruiten ingegooid van de Westermoskee in Amsterdam. De vernieling vond plaats nadat het laatste gebed was verricht. Hierdoor zijn er gelukkig geen slachtoffers gevallen.

De videobeelden waar deze daad is vastgelegd zijn inmiddels gedeeld met de politie. Hieruit blijkt dat de dader nog vlak voor de vernieling de buurt verkend en een aantal malen de nazigroet uitbrengt. Zowel het lokale moskeebestuur als het federatiebestuur volgen de ontwikkelingen op de voet en brengen dit ter sprake bij het gesprek met onze burgemeester, mevrouw Halsema en bij de ministeriële gesprekken. Ook op andere plaatsen waar onze lokale afdelingen zijn gehuisvest, gaan wij gesprekken aan met de plaatselijke burgemeesters.

Zorgen
Wij hebben onze zorgen geuit naar zowel de politie als de Gemeente Amsterdam. Wij zien een landelijk stijgende trend in de moskeevernielingen die een overduidelijke boodschap aan islam- en moslimhaat behelst. Op zondag 13 december jl. is een ander iconisch gebedshuis, de Ulu-moskee in Utrecht, beklad met een anti-islamitische en nazistische boodschap. Enkele weken geleden zijn de ruiten vernield van onze lokale afdeling in Zaandam. Deze lijst kan nog verder aangevuld worden met diverse andere vernielingen en aanslagen. Wij maken ons oprecht zorgen om de veiligheid van onze moskeegangers.

Veiligheid en maatregelen
Wij hopen dat er aanvullende maatregelen getroffen worden om de veiligheid van moskeeën en moskeegangers te waarborgen. Wij nemen zelf extra maatregelen om de veiligheid te bewerkstelligen.

Nogmaals geven wij aan dat, ondanks deze daad, wij altijd open staan voor dialoog en zullen ons niet laten misleiden door polarisatie en islamhaat. Wij zullen blijven participeren en bijdragen aan onze mooie pluriforme samenleving.

Vredige groet,

Voorzitter Milli Görüs Noord- Nederland
Mustafa Hamurcu

Voor persvragen:
KIB@milligorus / 06 34 006550

Ook een aantal moskeeën in Amsterdam ontvingen deze ‘feestdagenpuzzel’ van Pegida

Binnengekomen bij moskee Süleymaniye in Amsterdam Nieuw West op 21 januari 2021

